

3.4 Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Vastuuhenkilö: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Palvelualue sisältää: Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen vastuualueita ovat Palvelualueen hallinto, Varhaiskasvatus, Esi- ja perusopetus, Viitasaaren lukio, Viitasaaren alueen musiikkiopisto, Vapaa-aikapalvelut, Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Lisäksi palvelualueen toimintaan kuuluvat Pihtiputaan kunnalta ostopalveluna hankittava kansalaisopiston ja kirjaston toiminta.

Palvelualueen kuvaus: Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminnan kehittamisestä, organisoinnista ja arvioinnista vastaavana monijäsenisenä toimielimenä toimii sivistys- ja hyvinvointilautakunta. Palvelualueetta johtaa sivistys- ja hyvinvointijohtaja.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	1 083 066	911 927	955 750	4,8 %	43 823
Myyntituotot	639 245	362 139	495 017	36,7 %	132 878
Maksutuotot	156 374	326 515	281 383	-13,8 %	-45 132
Tuet ja avustukset	266 042	207 023	165 600	-20,0 %	-41 423
Muut toimintatuotot	21 406	16 250	13 750	-15,4 %	-2 500
TOIMINTAKULUT	-16 859 321	-15 809 787	-12 149 825	-23,1 %	3 659 962
Henkilöstökulut	-8 671 668	-8 480 365	-8 225 479	-3,0 %	254 886
Palvelujen ostot	-5 141 725	-4 311 241	-3 053 012	-29,2 %	1 258 229
Aineet,tarvik. ja tavarat	-537 220	-575 965	-500 815	-13,0 %	75 150
Avustukset	-270 253	-286 000	-274 700	-4,0 %	11 300
Muut toimintakulut	-2 238 455	-2 156 217	-95 820	-95,6 %	2 060 397
TOIMINTAKATE	-15 776 255	-14 897 860	-11 194 076	-24,9 %	3 703 785
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-98 309	-78 572	-86 630	10,3 %	-8 058
VYÖRYTYKSET	0	-955 623	0	-100,0 %	955 623
YLI/ALIJÄÄMÄ	-15 874 771	-15 932 056	-11 280 706	-29,2 %	4 651 350

Ulkoinen/Sisäinen	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
Ulkoinen					
TOIMINTATUOTOT	1 061 271	911 927	955 750	4,8 %	43 823
TOIMINTAKULUT	-12 337 918	-12 280 190	-11 887 756	-3,2 %	392 434
TOIMINTAKATE	-11 276 647	-11 368 263	-10 932 007	-3,8 %	436 257
Sisäinen					
TOIMINTATUOTOT	21 795	0	0	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-4 521 403	-3 529 597	-262 069	-92,6 %	3 267 528
TOIMINTAKATE	-4 499 608	-3 529 597	-262 069	-92,6 %	3 267 528

Talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien 2028–2029 perustelut

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen talousarvioesitys perustuu kaupungin strategiaan tavoitteisiin, lakisääteisten palvelujen turvaamiseen sekä palveluiden vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden vahvistamiseen. Toimintaympäristön muutokset, väestörakenteen kehitys, talouden kiristymisen sekä kasvavat hyvinvoinnin ja oppimisen tuen tarpeet edellyttävät palveluiden jatkuvaa arviointia ja toimintatapojen uudistamista.

Palvelualueen keskeisenä tavoitteena on turvata laadukkaat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, vapaan sivistystyön, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelujen sekä hyvinvointia edistävien palvelujen saatavuus koko kaupungin alueella.

Samanaikaisesti toiminnan suunnittelussa haetaan rakenteellisia ja toiminnallisia ratkaisuja, joilla voidaan hillitä kustannusten kasvua palvelujen laadusta tinkimättä. Digitaalisten toimintatapojen kehittämistä, palveluverkon tarkoituksenmukaista käyttöä sekä eri palveluiden välistä yhteistyötä jatketaan suunnittelukaudella.

Taloussuunnittelukauden lähtökohtana on talouden tasapainon tukeminen sekä palveluiden vaikuttavuuden parantaminen. Palvelualue seuraa aktiivisesti toimintansa taloudellisuutta, tuottavuutta ja tuloksellisuutta sekä reagoi toimintaympäristön muutoksiin suunnittelukauden aikana. Tavoitteena on turvata sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelut kestäväällä tavalla myös tulevina vuosina.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Esi- ja perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta		69,145	69,145	69,145	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		1,85	1,85	1,85	
SIHY palvelualueen hallinto		2,7	2,7	2,7	
Vapaa-aikapalvelut		12,613	12,613	12,613	
Varhaiskasvatus		50,507	50,507	50,507	
Viitasaaren alueen musiikkiopisto		9,403	9,403	9,403	
Viitasaaren lukio		9,785	9,785	9,785	
Yhteensä		156,003	156,003	156,003	

SIHY palvelualueen hallinto

Palvelualue: Sivistys ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Toiminnan luonne: Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen taloussuunnittelun, hallinto-, ja yleispalvelujen lisäksi tuotetaan mahdollisimman laadukasta ja kustannustehokasta palvelua kuntalaisille.

Toiminnan kuvaus: Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen monijäsenisenä toimielimenä toimii sivistys- ja hyvinvointilautakunta. Palvelualueen hallinnossa työskentelevät sivistys- ja hyvinvointijohtaja ja toimistosihteeri. Lisäksi hallinnon kuluiksi lasketaan myös 30 % lukion toimistosihteerin työpanoksesta ja 50 % musiikkiopiston sihteerin tehtävistä.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	2	0	0	0,0 %	0
TOIMINTAKULUT	-1 022 113	-1 070 600	-858 485	-19,8 %	212 115
TOIMINTAKATE	-1 022 111	-1 070 600	-858 485	-19,8 %	212 115
VYÖRYTYKSET	0	244 734	0	-100,0 %	-244 734
YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 022 111	-825 866	-858 485	3,9 %	-32 620

Talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien 2028–2029 perustelut

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen hallinnon tehtävänä on vastata palvelualueen strategisesta johtamisesta, talouden suunnittelusta ja seurannasta, henkilöstöhallinnosta, päätöksenteon valmistelusta sekä toiminnan kehittämisestä. Hallinto tukee palvelualueen vastuualueiden toimintaa ja varmistaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumisen.

Vuoden 2027 talousarvio ja suunnitelmavuodet 2028–2029 laaditaan edelleen tiukassa taloudellisessa tilanteessa, jossa korostuvat talouden tasapainottaminen, kustannustehokkuus ja palveluiden vaikuttavuus. Hallinnon toiminnassa painotetaan ennakoivaa talousohjausta, toiminnan suunnitelmallisuutta sekä tiedolla johtamisen kehittämistä. Resurssien kohdentamisessa huomioidaan palvelutarpeiden muutokset, väestökehitys sekä toimintaympäristön jatkuva muutos.

Hallinnon tavoitteena on turvata laadukas valmistelu, tehokas päätöksenteon tuki sekä palvelualueen toiminnan ja talouden kokonaisvaltainen ohjaus siten, että käytettävissä olevat resurssit kohdentuvat mahdollisimman vaikuttavasti sivistys- ja hyvinvointipalveluiden järjestämistä tukevaan toimintaan.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
SIHY palvelualueen hallinto		2,7	2,7	2,7	

Varhaiskasvatus

Palvelualue: Sivistys- ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan luonne: Varhaiskasvatus on lakisääteinen palvelu alle kouluikäisille lapsille. Toiminta on yhdistelmä suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää: tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla.

Toiminnan kuvaus: Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tuottaa laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita eri toimintamuodoissaan. Varhaiskasvatustalain (2018/540) mukaista, jokaiselle lapselle tarjottavaa varhaiskasvatusta toteutetaan arkipäivisin klo 6.30–17.00 välillä eri yksiköissä. Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta ja perhepäivähoito. Viitasaarella varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa: Marjametsä, Tuulentupa, Taikatasku ja Miekkarinteen päivähoitokeskus Sinilintu sekä ryhmäperhepäivähoitoyksiköissä: Kulmala, Miekkarinteen päivähoitokeskus Peipposet ja Tenavatasku sekä perhepäivähoitajan omassa kodissa järjestettävä perhepäivähoito.

Varhaiskasvatuksen piirissä lapsia on yhteensä n. 130.

Marjametsän päiväkodissa järjestetään myös lakisääteistä vuorohoitoa, joka mahdollistaa huoltajien työssäkäynnin muuna aikana kuin arkisin klo 6.30-17.00. Oikeus vuorohoitoon ei ole subjektiivinen.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	107 942	80 876	116 010	43,4 %	35 134
TOIMINTAKULUT	-3 681 560	-3 344 860	-2 734 235	-18,3 %	610 625
TOIMINTAKATE	-3 573 618	-3 263 984	-2 618 225	-19,8 %	645 759
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-14 105	-9 523	-9 523	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	-289 554	0	-100,0 %	289 554
YLI/ALIJÄÄMÄ	-3 587 723	-3 563 060	-2 627 748	-26,3 %	935 312

Talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien 2028–2029 perustelut

Henkilöstömenoihin vaikuttaa varhaiskasvatustalain kolmiportaisen tuen edellyttämät lasten henkilökohtaiset avustajat, joiden määrä voi vaihdella, mutta määräraha on varattu tämän hetken tiedon mukaan. Sijaismäärärahoissa on myös huomioitu vuorohoidon jatkuva lisääntyminen, mahdollisia sijaistyöntekijöitä tarvitaan iltoihin, viikonloppuihin ja öihin. Myös erilliskorvauksissa näkyy ympärivuorokautinen hoito.

Päiväkotiryhmistä poistuvat ryhmäavustajat vuoden 2027 alusta. Varhaiskasvatusjohtajan ja päiväkodinjohtajan tehtävät yhdistyvät vuoden 2027 alusta. Nämä muutokset näkyvät henkilöstömenoissa.

Vuokratiloissa toimivien Taikataskun päiväkodin ja avoimen varhaiskasvatuksen vuokratulujen poistumista ei ole huomioitu euromääräisessä talousarvioesityksessä, koska mahdollisen uuden päiväkodin rakentaminen on vielä epäselvää ja mahdollista muuttoaikaa uuteen päiväkotiin ei tiedetä.

Myös Tuulentuvan päiväkodin ja Kulmalan ryhmäperhepäivähoitoyksikön siirtyminen mahdolliseen uuteen päiväkotiin toteutunee vuoden 2027 aikana.

Varhaiskasvatuksen loma-ajan peruuttamattoman hoitopäivän sakkomaksun toteuttaminen on selvityksessä.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista Viitasaarella on 0-maksuluokassa n.70 % kaikista asiakkaista. Laki antaa mahdollisuuden veloittaa puolet alimman maksuluokan hinnasta (32 €/kk), eli sakkomaksu tällaiselle olisi 16€/kk. Mahdollinen sakkomaksu olisi erittäin pieni. Loma-aikojen hoitopäivävaraukset voidaan selvittää tarkalla etukäteissuunnitelmalla ja työntekijäjärjestelyillä sekä dialogilla koteihin.

Sijaishuollon toimenpiteet näkyvät toimintatuotona tai -kuluna.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Varhaiskasvatus		50,507	50,507	50,507	

Esi- ja perusopetus

Palvelualue: Sivistys- ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Rehtorit

Toiminnan luonne:

Esiopetus on maksutonta opetusta, jota lapset saavat oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna. Leikki eri muodoissaan on vahvasti läsnä esiopetuksen toiminnassa. Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa virikkeellistä ja turvallista toimintaa lapsille ennen koulupäivää ja sen jälkeen. Perusopetuslain mukainen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien oppilaille, joilla on tukea koskeva päätös tai joilla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite otetuille. Kunta vastaa toiminnan kokonaisuudesta. Kunta voi järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa itse, yhdessä muiden kuntien kanssa tai se voi hankkia palvelut esimerkiksi järjestöiltä tai yhteisöiltä. Kunnilla ei kuitenkaan ole velvollisuutta tarjota toimintaa. Kunta saa valtionosuutta perusopetuslain mukaisen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen.

Jokaisella Suomessa vakituisesti asuvalla lapsella ja nuorella on lakiin perustuva oppivelvollisuus. Oppivelvollisuuden tavoitteena on turvata kaikille elämässä ja yhteiskunnassa tarpeellinen perusosaaminen ja sivistys sekä edistää yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää itseään kykyjensä ja tarpeidensa mukaisesti. Lisäksi oppivelvollisuuden tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa, kaventaa oppimiseroja ja lisätä koulutuksellista yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja lasten ja nuorten hyvinvointia. Oppivelvollisuus alkaa yleensä sinä vuonna, jolloin lapsi täyttää seitsemän vuotta.

Peruskoulu käsittää vuosiluokat 1–9, ja se on tarkoitettu 7–16-vuotiaille. Kuuden ensimmäisen vuoden aikana opetusta antaa yleensä luokanopettaja, joka opettaa kaikkia tai useimpia aineita. Kolmen ylimmän luokan opetus on pääosin aineenopetusta, jolloin eri oppiaineita opettavat eri aineiden opettajat. Perusopetus on yleissivistävää koulutusta, joka tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus on oppilaalle maksutonta. Opetuksen lisäksi oppikirjat, muut oppimateriaalit sekä työvälineet ovat maksuttomia. Oppilaalla on myös oikeus saada jokaisena koulun työpäivänä maksuton, täysipainoinen ateria sekä tietyin edellytyksin maksuton koulukuljetus.

Oppilaalla on myös oikeus saada maksutta opiskeluhuoltoa, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Oppilaalla on oikeus saada riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea koko perusopetuksen ajan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki tarkoittaa ratkaisuja, joita oppilas tarvitsee oppimisessa ja opetukseen osallistumisessa. Kaikissa opetusryhmissä tulee toteutua oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä osana koulun arkea joustavasti, pitkäjänteisesti suunnitellusti ja muuttuen tuen tarpeen mukaan niin kauan kuin se on tarpeellista. Myös apuvälineet, tulkittamis- ja avustajapalvelut ovat tukea tarvitsevalle oppilaalle maksuttomia. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden.

Peruskoulun toimintakulttuuri rakentuu jokaisen kouluyhteisön jäsenen yhteisellä työllä. Jokainen kouluyhteisön jäsen rakentaa ja ilmentää toimintakulttuuria joka päivä. Toimintakulttuuri on pohja ja perusta, jonka varaan rakentuu sekä oppilaiden että koulun aikuisten turvallinen ja oppimista edistävä ilmapiiri ja arki. Läsnaoloa tukeva koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Talouden tasapainottamisen yhteydessä on tarkoituksenmukaista pohtia toimintakulttuurin merkitystä. Toimintakulttuuri liittyy vahvasti perusopetuksen laatuun – sekä oppimiseen että hyvinvointiin. Toimintakult-

tuuri ilmentää yhteisön arvoja ja siihen vaikuttavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuurin pohtiminen, siitä keskusteleminen ja sen yhdessä kehittäminen rakentavat koulua oppivana organisaationa.

Maailma ja yhteiskunta koulun ympärillä muuttuvat ja koulun on reagoitava muuttuviin toimintaympäristöihin. Se, että toimintatapoja muutetaan, ei tarkoita, että aiemmin olisi toimittu väärin tai huonosti. Rohkeus ja halu muutokseen kertovat siitä, että koulu elää ajassa ja haluaa vastata oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tarpeisiin mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Myötätuntoinen suhtautuminen itseensä, toisiin ja elämään antaa rohkeutta luopua vanhasta ja suuntautua luottavaisin ja avoimin mielin uusiin toimintatapoihin. Valmius käydä rakentavaa keskustelua ketään syyttelemättä tai syyllisiä etsimättä on parasta varautumista uudenlaisten tilanteiden ja haasteiden käsittelyyn ja vastaanottamiseen.

Toimintakulttuuri koskee yhteisön kaikkia jäseniä ja jokaisen toiminnalla on väliä, vaikka eri henkilöillä on toimintakulttuurin kehittämisessä ja rakentamisessa erilaisia rooleja. Kaikella tekemisellä ja tekemättä jättämisellä on merkitystä, kun kehitetään oppimista, osallisuutta, kouluun kiinnittymistä ja hyvinvointia, jotka muodostavat toimintakulttuurin kulmakivet.

Kouluyhteisössä jokainen johtaa jotakin: vähintään itseään, mutta usein myös erilaisia ryhmiä, luokkia, tiimejä ja prosesseja. Sen vuoksi työyhteisössä on hyvä keskustella siitä, mitä on hyvä johtaminen ja miten olla johdettavana niin, että se tukee hyvää johtajuutta. Rehtorin johtajuus vaikuttaa suoraan koulun toimintakulttuuriin, koska rehtori vastaa laadukkaasta pedagogisesta ja koko koulun toiminnan johtamisesta. Rehtoreiden rooli myös koulun hyvinvointityön johtamisessa on merkittävä. Sen lisäksi koulussa tarvitaan jokaisen työntekijän johtajuutta, joka ilmenee siinä, miten hän omassa työssään edistää niitä tavoitteita, joista on yhdessä sovittu ja jotka koulutyötä ohjaavat. Koulu- ja työyhteisöön kiinnittymisen kannalta on tärkeää, että yhteisön kaikki jäsenet sitoutuvat toimimaan sovitulla tavalla ja edistämään yhteisiä päämääriä.

Opetussuunnitelman perusteissa on tavoitteet eri oppiaineiden opettamiselle. Koulun toimintakulttuurin avulla puolestaan saavutetaan yhteisöllisiä ja yhdessä toimimisen, osallisuuden ja vaikuttamisen tavoitteita. Näistä esimerkkeinä ovat mm. kouluyhteisön turvallisuuteen sekä kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseen tarkoitetut linjaukset. Samoin koulupoissaolojen seuraamiseen, ehkäisemiseen ja niihin puuttumisen mallit ja koululäsnäoloa tukevien toimenpiteiden kehittäminen tukevat oppimisen, osallisuuden, hyvinvoinnin ja kouluun kiinnittymisen tavoitteita. (Lähde: www.oph.fi)

Toiminnan kuvaus:

Lukuvuoden oppilasmäärä on kalenterivuoden alkaessa aina arvio, koska koulujen toiminta suunnitellaan elokuussa alkavalle lukuvuodelle ja taloussuunnitelma laaditaan kalenterivuodelle. Lukuvuoden 2026-2027 alkuun perustuvalla oppilasmääräarviolla talousvuoden 2027 alkaessa Viitasaaren perusopetuksessa on 409 oppilasta, joista Haapaniemen koulussa opiskelee 360, Kymönkosken koulussa 24 ja Huopanan koulussa 25. Esiopetukseen osallistuu lukuvuonna 34 oppilasta. Syyslukukaudella 2027 aloittavien oppilaiden jakautuminen koulujen kesken selviää oppilaaksiottopäätösten jälkeen keväällä 2027. Viitasaaren perusopetuksessa on tämän hetken laskennan mukaan oppilaita elokuussa 2027 yhteensä 402.

Viitasaaren keskustassa sijaitsevassa Haapaniemen koulussa on vuosiluokat 0–9. Koulussa on kaksi esiopetusluokkaa, 20 perusopetusluokkaa, kaksi erityisluokkaa sekä JOPO-luokka.

Kymönkosken kylällä toimivassa Kymönkosken koulussa on kaksi yhdysluokkaa, joista pienten luokan yhteydessä järjestetään myös esiopetus. Lisäksi koulussa on erityisluokanopettajan tuki.

Huopanan kylällä sijaitsevassa Huopanan koulussa on lukuvuoden 2026-2027 loppuun asti kolme luokkaa, joista pienten luokan yhteydessä järjestetään myös esiopetus. Elokuusta 2027 alkaen koululla on yksi opettaja vähemmän ja opetusryhmät suunnitellaan seuraavalle lukuvuodelle sen hetkisten tiedossa olevien tarpeiden perusteella. Lisäksi koulussa on erityisluokanopettajan tuki.

Kymönkosken ja Huopanan kouluissa on vuosiluokat 0 - 6.

Kaikilla kouluilla järjestetään koulupäivinä klo 6–17 aamu- ja iltapäivätoimintaa, sekä vastaavina toiminta-aikoina esiopetuskerhoa täydentävän varhaiskasvatuksen vaihtoehtona.

Opiskeluhoitoa toteutetaan kouluilla ensisijaisesti ehkäisevänä, koko yhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Lisäksi oppilaalla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon. Yksilökohtainen opiskeluhoito koostuu monialaisen asiantuntijaryhmän tuesta sekä opiskeluhoitopalveluista, eli koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta (esiopetusikäisellä neuvolapalveluista) sekä kuraattori- ja psykologipalveluista, joiden vuoksi hyvinvointialueen palvelumuutokset vaikuttavat kouluyhteisöjen toimintaan ja hyvinvointiin.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	416 509	301 528	324 840	7,7 %	23 312
TOIMINTAKULUT	-8 415 794	-7 790 915	-5 985 772	-23,2 %	1 805 143
TOIMINTAKATE	-7 999 285	-7 489 387	-5 660 933	-24,4 %	1 828 454
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-16 132	0	-10 483	0,0 %	-10 483
VYÖRYTYKSET	0	-643 738	0	-100,0 %	643 738
YLI/ALIJÄÄMÄ	-8 015 567	-8 133 125	-5 671 415	-30,3 %	2 461 710

Talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien 2028–2029 perustelut

Perusopetuksen ja esiopetuksen toiminnan lähtökohtana on lakisääteisten palveluiden laadukas, turvallinen ja yhdenvertainen järjestäminen käytettävissä olevien taloudellisten resurssien puitteissa. Talousarvio perustuu arvioituun oppilasmäärään sekä palveluverkon ja henkilöstöresurssien tarkoituksenmukaiseen kohdentamiseen.

Vuonna 2027 määrärahoja kohdennetaan erityisesti opetuksen järjestämiseen, oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteuttamiseen, opiskeluhoitoon, koulukuljetuksiin sekä aamu- ja iltapäivätoimintaan. Toiminnassa huomioidaan oppilaiden hyvinvoinnin, koululäsnäolon ja osallisuuden vahvistaminen sekä toimintakulttuurin jatkuva kehittäminen.

Suunnitteluvuosina 2028–2029 varaudutaan oppilasmäärän kehityksen vaikutuksiin, opetuksen järjestämisen muutostarpeisiin sekä valtakunnallisten opetusta ja oppimisen tukea koskevien uudistusten toimeenpanoon. Toimintaa kehitetään edelleen taloudellisesti kestäväällä tavalla siten, että opetuksen laatu, oppilaiden hyvinvointi ja henkilöstön työedellytykset turvataan.

Rahankäytön perustelu lyhyesti:

- Henkilöstömenot muodostavat suurimman osan kustannuksista ja ovat opetuksen sekä oppimisen tuen järjestämisen edellytys.
- Määrärahoilla turvataan lakisääteiset palvelut, kuten esi- ja perusopetus, opiskeluhoito, koulukuljetukset sekä oppimateriaalit.
- Oppimisen tuen uudistuksen toimeenpano edellyttää riittäviä opetus- ja tukiresursseja myös suunnitteluvuosina.
- Toiminnan kehittämisessä painotetaan ennaltaehkäiseviä hyvinvointia tukevia toimintamalleja, joilla pyritään vähentämään raskaampien tukitoimien tarvetta ja vahvistamaan kouluyhteisön hyvinvointia.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Esi- ja perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta		69,145	69,145	69,145	

Haapaniemen koulu

Vastuualue: Esi- ja perusopetus

Vastuuhenkilö: Rehtori

Toiminnan luonne: Perusopetus on yleissivistävää koulutusta, ja sillä on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa jatko-opintokelpoisuuden. Esiopetus on oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna saatavaa maksutonta opetusta. Kouluilla järjestetään esiopetuksen oppilaille esiopetuskerhoa ja aamu- ja iltapäivätoimintaa 1.-2. lk:ien oppilaille sekä oppilaskohtaisen tuen oppilaille.

Toiminnan kuvaus:

Kalenterivuoden 2027 aikana koulussa eletään osittain lukuvuotta 2026-2027 ja osittain lukuvuotta 2027-2028. Tästä syystä oppilasmäärässä tapahtuu kesän aikana muutoksia. Koulussa opiskelee kevätlukukaudella 390 oppilasta, joista 30 on esiluokan oppilaita, ja syyslukukaudella 385 oppilasta, joista 35 esiluokan oppilaita.

Koulussa on oppilaita 0.- 9. luokilla, mistä on muodostettu kaksi esiopetusluokkaa, 20 perusopetusluokkaa, kaksi erityisluokkaa sekä JOPO-luokka.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	31 175	30 000	53 000	76,7 %	23 000
TOIMINTAKULUT	-6 297 575	-5 952 599	-4 529 749	-23,9 %	1 422 849
TOIMINTAKATE	-6 266 400	-5 922 599	-4 476 749	-24,4 %	1 445 849
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 630	0	-10 483	0,0 %	-10 483
VYÖRYTYKSET	0	-509 593	0	-100,0 %	509 593
YLI/ALIJÄÄMÄ	-6 277 030	-6 432 192	-4 487 232	-30,2 %	1 944 960

Talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien 2028–2029 perustelut

Muutoksina vuoteen 2026 verrattuna vuoteen 2027 ovat yläluokkien muuttuminen kaksisarjaiseksi koko kalenterivuoden ajaksi.

Esiopetuskerhoa ja aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisaikoja lautakunta yhtenäisti tarjottavaksi klo 6.00-17.00 väliselle ajalle. Pois lukien koulupäivään käytetty aika. Samalla kertaa lautakunta korotti myös ko. koskevia maksuja. Nämä päätökset vaikuttavat palvelun järjestämiseen tarvittavaan työaikaan sekä edelleen lisääntyneinä palkkakustannuksina.

Syyskuun 2026 tilanteen mukaan oppilasmäärä on esiopetuksessa 28, mikä tarkoittaa syksyn 2027 osalta sitä, että ensimmäisiä luokkia on kaksi yhden sijaan. Talouden tasapainottamiseen oli huomioitu ensimmäisiä luokkia vain yksi, joten tasapainottaminen ei tältä osin toteutune. Muutoin talouden tasapainottamisen hyväksytyt toimenpiteet huomioitu talousarvion laadinnassa.

Huopanan koulu

Vastuualue: Esi- ja perusopetus

Vastuuhenkilö: Rehtori

Toiminnan luonne:

Huopanan koulussa järjestetään maksutonta esi- ja perusopetusta. Esiopetus on oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna saatavaa opetusta. Perusopetus on yleissivistävää koulutusta, ja sillä on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja elämässä pärjäämiseen. Koululla järjestetään myös maksullista esiopetuskerhoa sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Oppilaiden turvallinen koulupäivä edellyttää koulukuljetuksia. Koulun sijainti etäisyyksien lisäksi vaaralliseksi luokiteltujen teiden keskellä edellyttää lähes jokaisen oppilaan koulukuljetusta. Kouluruokailuun kuuluvat ateriat valmistetaan omalla koulukeittiöllä. Kuraattori- ja psykologipalveluiden jakautuminen mahdollistamaan oikea-aikaisen palvelun saatavuuden hyvinvointialueelta myös pienille yksiköille on haaste.

Toiminnan kuvaus:

Lukuvuonna 2026-2027 Huopanan koulussa on 27 oppilasta. Esiopetukseen osallistuu kaksi oppilasta (sisältyvät koulun oppilasmäärään).

Opetus järjestetään vuorokurssilukuna. Tänä lukuvuonna lukuaineita (ue, ymp, hy) opiskellaan parittomien vuosikurssien opetussuunnitelmien mukaisesti.

Koulussa on kolme luokanopettajaa sekä erityisluokanopettaja, jonka tuella on mahdollista toteuttaa tarvittava ryhmä- ja oppilaskohtainen tuki.

Huopanan koulunjohtaja hoitaa myös Kymönkosken koulun hallinnollisia tehtäviä.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	7 205	2 000	3 200	60,0 %	1 200
TOIMINTAKULUT	-747 244	-716 259	-565 432	-21,1 %	150 827
TOIMINTAKATE	-740 040	-714 259	-562 232	-21,3 %	152 027
VYÖRYTYKSET	0	-59 740	0	-100,0 %	59 740
YLI/ALIJÄÄMÄ	-740 189	-773 999	-562 232	-27,4 %	211 767

Talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien 2028–2029 perustelut

Oppilasmäärään ja tuen tarpeeseen perustuen Huopanan koulusta vähenee yksi opettaja 1.8.2027 alkaen.

Henkilöstömäärää ja -rakennetta arvioidaan oppilasmäärän lisäksi huomioimalla oppilaiden tuen tarve.

Koulu perustelee olemassaolonsa niin kauan kuin sen on mahdollista vastata alueensa palvelutarpeeseen.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä vähenee, kun 1.-2. -luokan oppilaiden määrä laskee, jolloin valtionosuusiakin tulee kaupungille vähemmän. Toiminnan järjestäminen edellyttää kuitenkin samaa henkilöstömäärää eli yhtä ohjaajaa aamutoiminnassa ja yhtä iltapäivätoiminnassa. Yksi ohjaaja ei riitä sekä klo 6 alkavaan että 17 asti jatkuvaan toiminta-aikaan, mikä on kuitenkin osan perheistä välttämätön tarve. Kesällä 2026 sivistyslautakunnan päättämien maksujen korotuksen vaikutusta voidaan arvioida lukuvuoden edetessä.

Kymönkosken koulu

Vastuualue: Esi- ja perusopetus

Vastuuhenkilö: Rehtori

Toiminnan luonne:

Kymönkosken koulussa järjestetään maksutonta esi- ja perusopetusta. Esiopetus on oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna saatavaa opetusta. Perusopetus on yleissivistävää koulutusta, ja sillä on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja elämässä pärjäämiseen. Koululla järjestetään myös maksullista esiopetuskerhoa sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Oppilaiden turvallinen koulupäivä edellyttää koulukuljetuksia. Kouluruokailuun kuuluvat ateriat tuodaan päivittäin Haapaniemen koulukeittiöltä. Kuraattori- ja psykologipalveluiden jakautuminen mahdollistamaan oikea-aikaisen palvelun saatavuuden hyvinvointialueelta myös pienille yksiköille on haaste.

Toiminnan kuvaus:

Lukuvuonna 2026–2027 Kymönkosken koulussa on 26 oppilasta. Esiopetukseen osallistuu kaksi oppilasta (sisältyvät koulun oppilasmäärään).

Opetus järjestetään vuorokurssilukuna. Tänä lukuvuonna lukuaineita (ue, ymp, hy) opiskellaan parittomien vuosikurssien opetussuunnitelmien mukaisesti.

Koulussa on kaksi luokanopettajaa sekä erityisluokanopettaja, jonka tuella on mahdollista toteuttaa tarvittava ryhmä- ja oppilaskohtainen tuki.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä vähenee, kun 1.–2. -luokan oppilaiden määrä laskee, jolloin valtionosuusiakin tulee kaupungille vähemmän. Toiminnan järjestäminen edellyttää kuitenkin samaa henkilöstömäärää eli yhtä ohjaajaa aamutoiminnassa ja yhtä iltapäivätoiminnassa. Yksi ohjaaja ei riitä sekä klo 6 alkavaan että 17 asti jatkuvaan toiminta-aikaan, mikä on kuitenkin osan perheistä välttämätön tarve. Yhteistyötä ryhmäperhepäivähoidon yksikön kanssa on aloitettu esioppilaiden täydentävän varhaiskasvatuksen järjestämiseksi esiopetuskerhon sijaan. Haasteeksi on kuitenkin tullut varhaiskasvatuksen lakisääteiset ryhmäkorajarat. Kesällä 2026 sivistyslautakunnan päättämien maksujen korotuksen vaikutusta voidaan arvioida lukuvuoden edetessä.

Koulunjohtajuus on jaettu 1.8.2026 alkaen. Kymönkosken koulun hallinnollisia tehtäviä hoitaa Huopanan koulun kanssa yhteinen koulunjohtaja. Kouluarjen sujumisen ja sijaisjärjestelyt hoitaa koululla päivittäin paikalla oleva varajohtaja.

Ulkoiset ja Sisäiset	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	5 174	3 000	5 120	70,7 %	2 120
TOIMINTAKULUT	-783 467	-760 370	-520 005	-31,6 %	240 365
TOIMINTAKATE	-778 293	-757 370	-514 885	-32,0 %	242 485
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-416	0	0	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	-59 911	0	-100,0 %	59 911
YLI/ALIJÄÄMÄ	-778 709	-817 281	-514 885	-37,0 %	302 396

Talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien 2028–2029 perustelut

Henkilöstömäärää ja -rakennetta arvioidaan oppilasmäärän lisäksi huomioimalla oppilaiden tuen tarve. Oppilasmäärään ja tuen tarpeeseen perustuen Kymönkosken koulusta vähenee yksi ohjaaja vuoden 2027 aikana. Koulu perustelee olemassaolonsa niin kauan kuin sen on mahdollista vastata alueensa palvelutarpeeseen.

Esi- ja perusopetus yhteiset

Vastuualue: Esi- ja perusopetus

Vastuuhenkilö: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Toiminnan luonne: Perusopetuksen jakamattomat toimintatuotot ja -kulut.

Toiminnan kuvaus: Perusopetuksen kouluille erikseen jakamattomat kotikuntakorvausten ja hankerahoitukseen liittyvien valtionavustusten toimintatuotot ja -kulut.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	372 955	266 528	263 520	-1,1 %	-3 008
TOIMINTAKULUT	-587 508	-361 688	-370 586	2,5 %	-8 898
TOIMINTAKATE	-214 552	-95 160	-107 066	12,5 %	-11 907
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 086	0	0	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	-14 493	0	-100,0 %	14 493
YLI/ALIJÄÄMÄ	-219 639	-109 653	-107 066	-2,4 %	2 586

Talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien 2028–2029 perustelut

Valtionavustuksia hankkeille voi hakea harkinnan mukaan talousarviovuoden aikana. Avustusten euromääräinen arviointi on haasteellista, koska päätökset valtionavustusten myöntämisestä tulevat vaihtelevasti vuoden aikana. Avustusrahojen mahdollinen jaksottaminen tarkentuu vasta kuluvan talousarviovuoden lopulla. Kotikuntakorvausten tuotot ja kulut vaihtelevat vuosittain kuntaan sosiaalisin perustein sijoitettujen lasten määrän mukaan. Euromääräinen arvio on tehty ennakkollisen vos-laskelman mukaan. Kotikuntakorvaukset tarkentuvat talousarviovuoden kuluessa.

Viitasaaren lukio

Palvelualue: Sivistys ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Lukion rehtori

Toiminnan luonne: Lukiokoulutus Viitasaaren lukiossa on yleissivistävää koulutusta, joka antaa hyvät valmiudet jatkaa opintoja yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Syksyllä 2026 lukuvuoden alkaessa Viitasaaren lukiossa oli yhteensä 87 opiskelijaa. Näistä opiskelijoista 84 on nuorten lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavia opiskelijoita, 1 aikuislukion oppimäärää suorittava ja 2 kaksoistutkinnon suorittajaa.

Toiminnan kuvaus: Viitasaaren lukio on laadukas yleislukio, jossa on tarjolla yleislinjan lisäksi erikoislinjoina pelastus- ja turvallisuuslinja sekä musiikkilinja. Lukiolla on osittain yhteinen henkilökunta ja tilat Haapaniemen koulun kanssa.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	35 459	51 023	49 400	-3,2 %	-1 623
TOIMINTAKULUT	-1 189 485	-1 175 224	-1 070 028	-9,0 %	105 196
TOIMINTAKATE	-1 154 026	-1 124 201	-1 020 628	-9,2 %	103 573
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6 963	-1 200	-1 200	0,0 %	0
VYÖRYTYKSET	0	-101 683	0	-100,0 %	101 683
YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 161 014	-1 227 084	-1 021 828	-16,7 %	205 256

Talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien 2028–2029 perustelut

Viitasaaren lukion opiskelijamäärä on vuonna 2027 noin 35 % suurempi kuin vuonna 2026. Kasvaneen opiskelijamäärän myötä osa toimintakuluista kasvaa välttämättä. Vaikka opiskelijamäärä on kasvanut, nykyinen henkilöstöresurssi on kuitenkin riittävä. Luokkaopetusryhmien ryhmäkoko on opiskelijamäärän lisääntymisen myötä kasvanut, mutta sekin säilyy edelleen kohtuullisena. Tavoitteena on säilyttää laadukas lukiokoulutus Viitasaarella.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Viitasaaren lukio		9,785	9,785	9,785	

Viitasaaren alueen musiikkiopisto

Palvelualue: Sivistys ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Opistotoiminnasta vastaava rehtori

Toiminnan luonne: Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukainen opetus. Toiminta-alue Viitasaari, Pihtipudas, Kinnula ja Keitele.

Toiminnan kuvaus: Musiikkiopisto järjestää laadukasta opetusta musiikin varhaiskasvatuksesta aina jatko-opintoihin tähtääville. Taiteen perusopetuksen opinnot sisältävät instrumenttiopintojen lisäksi yhteismusiisointia ja musiikin hahmotusaineiden opiskelua. Musiikkiopistolla on oma opetussuunnitelma, joka perustuu taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	167 484	143 000	144 500	1,0 %	1 500
TOIMINTAKULUT	-571 261	-554 993	-480 358	-13,4 %	74 635
TOIMINTAKATE	-403 776	-411 993	-335 858	-18,5 %	76 135
VYÖRYTYKSET	0	-49 053	0	-100,0 %	49 053
YLI/ALIJÄÄMÄ	-403 776	-461 046	-335 858	-27,2 %	125 188

Talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien 2028–2029 perustelut

Viitasaaren alueen musiikkiopisto ja Viitasaaren lukio tekevät musiikkilinja yhteistyötä. Syksyllä 2026 musiikkilinjalaisia aloitti kahdeksan, ja se näkyy myös musiikkiopiston oppilasmäärässä, sillä musiikkilinjalaiset saavat musiikkiopiston oppilaspaikan. Uuden opetussuunnitelman valmistelutyö alkaa. Paikalliset opetussuunnitelmat otetaan käyttöön elokuussa 2028.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Viitasaaren alueen musiikkiopisto		9,403	9,403	9,403	

Vapaa-aikapalvelut

Palvelualue: Sivistys ja hyvinvointi

Vastuhenkilö: Vapaa-aikapalveluiden johtaja

Toiminnan luonne: Viitasaaren kaupungin vapaa-aikapalvelujen piiriin kuuluvat lakisääteiset kulttuuri- (166/2019), liikunta- (390/2015) ja nuorisopalvelut (1285/2016)

Toiminnan kuvaus: Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut luovat puitteita ja edellytyksiä vapaalle kansalais-toiminnalle ja järjestävät palveluita kuntalaisille. Palveluiden tuottamisessa noudatetaan voimassa olevan kuntastrategian päämääriä ja keinoja. Palvelut voidaan tuottaa vapaa-aikapalvelujen toimesta tai yhteis-työssä kunnan muiden palvelualueiden sekä muiden toimijoiden kanssa. Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalve-luiden talousarviokokonaisuuteen kuuluvat kulttuuri- liikunta- ja nuorisopalvelut, liikuntaneuvonta, nuorten työpaja, etsivä nuorisotyö, uimahalli, Savivuoren hiihtokeskus sekä Koliman leirikeskus.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	282 443	280 500	308 000	9,8 %	27 500
TOIMINTAKULUT	-1 795 981	-1 736 380	-890 029	-48,7 %	846 351
TOIMINTAKATE	-1 513 538	-1 455 880	-582 029	-60,0 %	873 851
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-61 108	-67 849	-65 425	-3,6 %	2 424
VYÖRYTYKSET	0	-103 399	0	-100,0 %	103 399
YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 574 679	-1 627 128	-647 453	-60,2 %	979 675

Talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien 2028–2029 perustelut

Viitasaaren kaupungin vapaa-aikapalvelut toteuttaa tehtävänsä vuoden 2027 talousarvion puitteissa laki-sääteisiä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelujen harjoittamista tukemalla sekä puitteita ja edellytyksiä luo-malla. Talousarviossa on huomioitu myös kaupungin tarjoaman palvelun kustannukset.

Talousarviovuonna 2027 sekä suunnitelmavuosien 2028 ja 2029 aikana pyritään ylläpitämään nykyinen pal-velutaso.

Kulttuuripalveluissa huolehditaan kulttuuripalvelusten tarjonnasta luomalla edellytyksiä toiminnalle ja tuke-malla yhteisöjen ja yksittäisten taiteen harjoittajien mahdollisuuksia toimintaan. Kulttuuripalvelut on mu-kana jossain määrin kaikissa paikkakunnan tapahtumissa tukemalla järjestämistä taloudellisesti tai tarjoa-malla asiantuntija-apua. Kohdeavustuksiin varattavan määrärahan tason leikkauksesta huolimatta pyritään ylläpitämään elinvoimainen ja monipuolinen tapahtumatarjonta. Kaupunki järjestää vuosittaisia tapahtumia kuten itsenäisyysjuhlan sekä toimii yhteistyökumppanina mm. Viitasaari Areenan konserttitapahtumissa. Liikuntapalveluissa tavoitteen mukaisesti luodaan edellytyksiä kaiken ikäisten kuntalaisten liikkumiselle ui-mahallin, kuntosalien, sekä ulkoliikuntapaikkojen turvallista käyttöä koordinoimalla. Vuoden 2027 tammi-heinäkuun aikana uimahalli pidetään suljettuna peruskorjauksen vuoksi. Liikuntapalvelujen toiminta- ja koh-deavustuksiin varatun määrärahan tason leikkauksesta huolimatta seura- ja vapaan kansalaistoiminnan edel-lytykset pyritään paikkakunnalla turvaamaan.

Liikuntaneuvonnan avulla saatetaan liikunnan pariin ikäänsä tai terveyteensä nähden liian vähän liikkuvia

kuntalaisia. Vuonna 2025 käynnistynyttä älykuntosalin toimintaa ylläpidetään ja kehitetään edelleen. Nuorisopalveluissa tullaan talousarvion puitteissa toteuttamaan monipuolista nuorten toimintaa. Nuorisotalolla tapahtuva tilatoiminta on keskeisin nuorisotyön muoto. Sen avulla tavoitetaan etenkin murrosiässä olevat nuoret. Toiminnan keskiössä on kiinteä yhteistyö koulun kanssa. Nuorten työpajalle työllistetään työttömiä tai opiskelun ulkopuolelle jääneitä alle 29-vuotiaita nuoria. Tavoitteena on työllistää eri pituisissa jaksoissa yhteensä 10-12 nuorta. Etsivän nuoristyön tavoitteena on löytää palvelun tarpeessa olevia nuoria ja saattaa heitä kulloinkin tarvittavan ja saatavilla olevan palvelun pariin. Talousarviovuonna tavoitteena on harkinnanvaraisen valtionavun saaminen etsivän nuorisotyöntekijän palkkaamiseen. Koliman leirikeskuksen osalta on huomioitu talouden tasapainotusohjelmaan sisältyvä leirikeskuksen myynti. Leirikeskuksen käyttöön ja ylläpitoon liittyvä määräraha kuitenkin edelleen sisältyy vuoden 2027 talousarvioesitykseen.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Vapaa-aikapalvelut		12,613	12,613	12,613	

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Palvelualue: Sivistys ja hyvinvointi

Vastuuhenkilö: Hyvinvointikoordinaattori

Toiminnan luonne: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointia ja terveyttä tukevaa ja edistävää laaja-alaista yhteistyössä tehtävää toimintaa, jossa oman työn lisäksi hyödynnetään laajasti eri toimijoiden osaamista tukemassa asukkaiden hyvinvointia.

Toiminnan kuvaus: Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä omassa toiminnassaan eli palveluissa, joita kunta järjestää (kuntalaki 410/2015 1§). Kunnan toimivat peruspalvelut ovat hyvinvointityön perusta. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittaa kuntaa edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä siltä osin kuin tämän kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointi ja vastuu sijoittuu Viitasaarella sivistys- ja hyvinvointipalveluihin, mutta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminta jakaantuu kaupungissa kaikkien palvelualueiden kesken ja yhteistyö on välttämätöntä. Elinympäristön ja asumisenpalvelujen tehtävänä on turvata hyvinvointia ja terveyttä edistävä elinympäristö kaupunkilaisille. Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion erityisenä tehtävänä on ihmisenä kasvun tukeminen. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä kirjasto ja kansalaisopisto edistävät omalta osaltaan kaupunkilaisten hyvinvointia ja tukevat yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Kaupunki tarjoaa mahdollisuuksia ja edellytyksiä aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään turvallisessa ja viihtyisässä elinympäristössä. Asukkailla on oma roolinsa hyvinvoinnin edellytysten hyödyntämisessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on ennen kaikkea kyse ennaltaehkäisevän työn kokonaisuudesta. Toiminnan keskiössä on paitsi hallinnollinen, laajamittainen seuranta ja kehittäminen, mutta myös erilaisten palveluiden järjestämisen koordinointi. Toiminta sisältää mm. terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen koordinoinnin ja seurannan kunnassa, ehkäisevän päihdetyön, yhteistyön hyvinvointialueen kanssa, hyvinvointi-

suunnitelman ja -kertomuksen laadinnan, seurannan ja raportoinnin sekä ikäihmisten avoimen päivätoiminnan organisoinnin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on pitkälti yhdyspinnoissa tehtävää yhteistyötä kaupungin eri palveluiden, hyvinvointialueen, järjestöjen, viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Kotoutuminen on osa hyvinvointipalveluja. Kunnan on huolehdittava maahanmuuttajan ja kotoutuja-asiakkaan yleisestä ohjeuksesta ja neuvonnasta (laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023). Lain mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta paikallistasolla. Kotoutumisen lakisääteisiä palveluja ovat ohjaus ja neuvonta, kotoutuja-asiakkaalle laadittava osaamisen ja palvelutarpeenarviointi sekä kotoutumissuunnitelma, monikielisen yhteiskuntaorientaation ja kotoutumiskoulutuksen järjestäminen. Valtio maksaa kunnalle laskennallista korvausta kotoutumisen edistämisen lain 2 §:n määrittelyn mukaan.

Ulkoinen ja Sisäinen	TP2025	MTA2026	TA2027	Poikkeama %	Poikkeama €
TOIMINTATUOTOT	66 271	55 000	13 000	-76,4 %	-42 000
TOIMINTAKULUT	-146 981	-136 815	-130 918	-4,3 %	5 897
TOIMINTAKATE	-80 710	-81 815	-117 918	44,1 %	-36 103
VYÖRYTYKSET	0	-12 931	0	-100,0 %	12 931
YLI/ALIJÄÄMÄ	-80 710	-94 747	-117 918	24,5 %	-23 172

Talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien 2028–2029 perustelut

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintakulut kattavat yleisen hyte-työn lisäksi päiväkeskuksen toimintakulut sekä kotoutumisen toimintakulut. Toimintakulujen laskeminen johtuu mm. veteraanien leskien hierontasetelien määrällisestä vähenemisestä sekä kotoutumisen lakimuutoksesta johtuvista toiminnan muutoksista. Tulojen väheneminen selittyy kotoutuja-asiakkaiden laskennallisten korvausten supistumisesta, mikä puolestaan johtuu kohderyhmään kuuluvien asiakkaiden kotoutumisajan päättymisestä sekä kotoutumislainsäädännön muutoksista.

Henkilöstöresurssit (HTV)	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue					
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		1,85	1,85	1,85	